

Stosunki polsko- ukraińskie 80 lat po Wołyniu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Inwazja Rosji na Ukrainę w lutym zeszłego roku doprowadziła do wyraźnego ocieplenia wizerunku Ukraińców w polskim społeczeństwie, co wielokrotnie znajdowało wyraz również w naszych badaniach. Czy jednak przemiana ta była wystarczająco głęboka, by odmienić także nasz stosunek do trudnej, dzielącej nas przeszłości? A może zbliżenie między Polakami i Ukraińcami uczyniło wspomnienia o dawnych konfliktach jeszcze trudniejszymi i podsycało nadzieje na symboliczne gesty pojednania? Z okazji zbliżającej się 80. rocznicy rzezi wołyńskiej postanowiliśmy sprawdzić, jak żywa jest wśród Polaków pamięć o tamtych zajściach, a także zapytać ich, jak oceniają obecny stan polsko-ukraińskich relacji, na których ciąży wspólna przeszłość¹.

OCENA STOSUNKÓW POLSKO-UKRAIŃSKICH

Odsetek Polaków oceniających stosunki polsko-ukraińskie pozytywnie wzrósł od 2018 roku ponad dwukrotnie (64% wobec 29% pięć lat temu), co stanowi niewątpliwie efekt zbliżenia między naszymi narodami, jakie nastąpiło po rosyjskiej inwazji. Warto zwrócić uwagę, że wcześniej wyraźny wzrost pozytywnych ocen odnotowaliśmy też za sprawą Rosji, bezpośrednio po aneksji Krymu w 2014 roku. Zaledwie 4% Polaków ocenia obecne stosunki polsko-ukraińskie jako złe.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (398) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

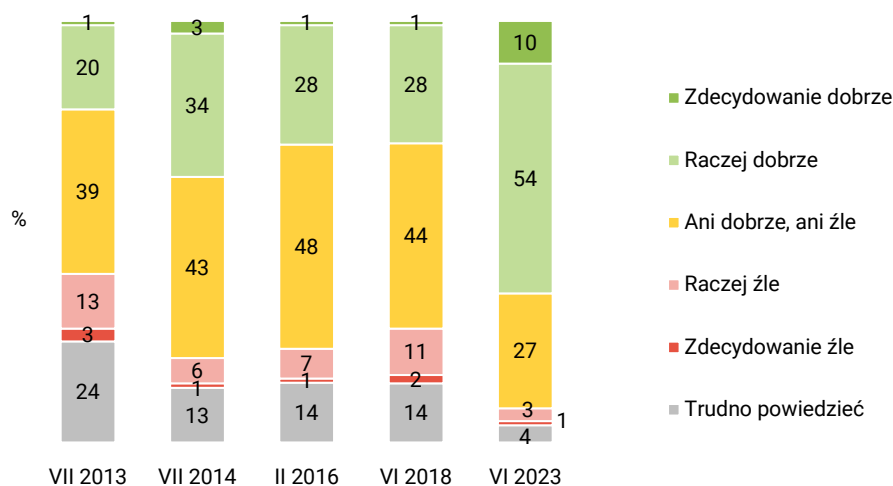
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 5 do 18 czerwca 2023 roku na próbie liczącej 1054 osoby (w tym: 59,3% metodą CAPI, 25,8% – CATI i 14,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS.1. Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-ukraińskie?

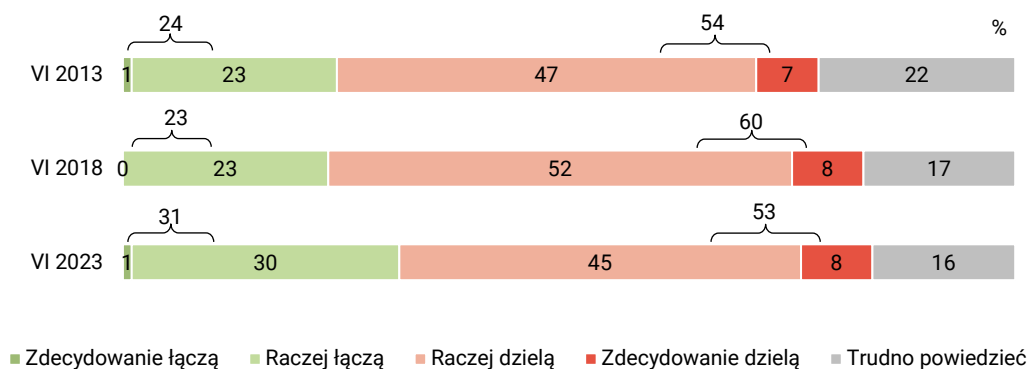

Jeszcze w 2018 roku oceny stosunków polsko-ukraińskich były wyraźnie gorsze wśród starszych badanych². Jednak – jak pokazują nasze sondaże – od wybuchu wojny to właśnie starsi Polacy są często najbardziej przychylni Ukraińcom i zapewne dlatego obserwowana przez nas pięć lat temu zależność obecnie zupełnie zanikła. Spośród grup wiekowych najwyższy odsetek pozytywnych ocen odnotowujemy teraz wśród badanych mających 45–54 lata (71%). Ponadprzeciętnie wysokie odsetki obserwujemy też u mieszkańców większych miejscowości (73% w największych miastach wobec 61% na wsi), osób lepiej wykształconych (73% wśród badanych z wykształceniem wyższym wobec 59% z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym), a także respondentów o wyższych dochodach *per capita* (76% wśród badanych o najwyższych dochodach wobec 51% wśród osób o dochodach najniższych) – zob. tabelę aneksową 1.

Zauważalnie, choć mniej wyraźnie, poprawiły się również oceny wspólnej historii Polaków i Ukraińców. Obecnie już prawie co trzeci Polak (31% wobec 23% pięć lat temu) uznaje, że wydarzenia z przeszłości łączą nasze narody, przy czym wciąż dominuje przeciwne przekonanie (53% wobec 60% w 2018 roku).

² Zob. komunikat CBOS „Wołyń 1943 – pamięć przywracana”, czerwiec 2018 (oprac. M. Herrmann).

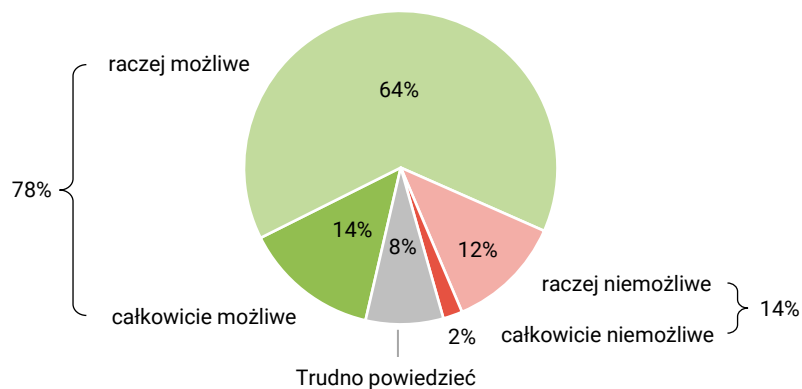
RYS. 2. Czy, Pana(i) zdaniem, wspólna historia Polaków i Ukraińców – różne wydarzenia z przeszłości – raczej łączą czy też dzielą oba narody?

Pogląd, wedle którego wspólna historia raczej dzieli Polaków i Ukraińców, wyrażają częściej mężczyźni (58% wobec 48% wśród kobiet), a także badani gorzej oceniający swoją sytuację materialną (69% wśród oceniających ją jako złą wobec 49% wśród oceniających ją jako dobrą). Co ciekawe, głosy takie pojawiają się też nieco częściej wśród zwolenników lewicy niż wśród sympatyków prawicy (59% wobec 50%) – zob. tabelę aneksową 2.

Pomimo częstszego przekonania, że wspólna historia raczej dzieli Polaków i Ukraińców, zdecydowana większość badanych uważa, że pojednanie między naszymi narodami jest możliwe (78%). To znaczący 14-punktowy wzrost od pomiaru sprzed pięciu lat (wówczas odsetek ten wynosił 64%), który również obrazuje ogólną, pozytywną zmianę stosunku Polaków do Ukraińców. Największy udział osób wierzących w możliwość pojednania zarejestrowaliśmy w grudniu 2004 roku (81%), gdy u naszego wschodniego sąsiada trwały prodemokratyczne protesty, określane jako pomarańczowa rewolucja.

RYS. 3. Często mówi się o potrzebie pojednania między Polakami a Ukraińcami. A czy pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:

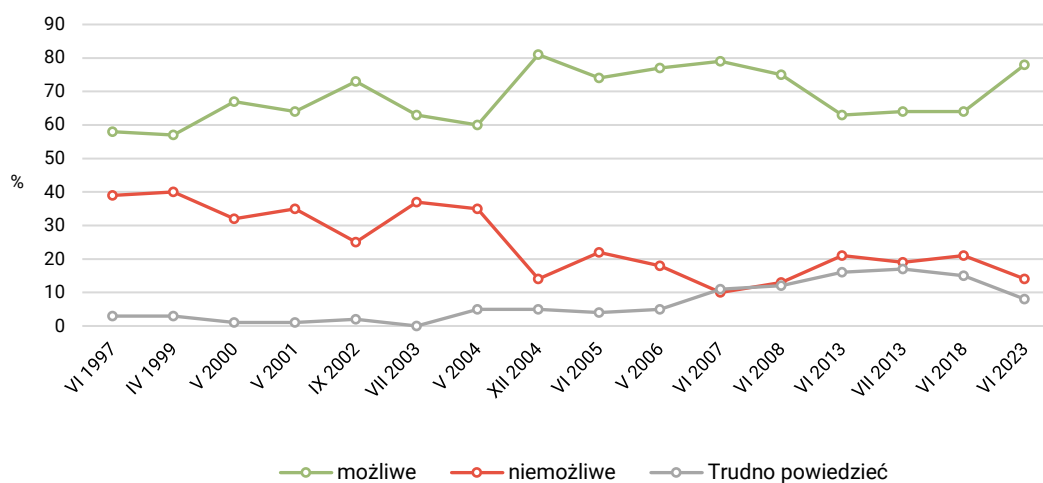

TABELA 1

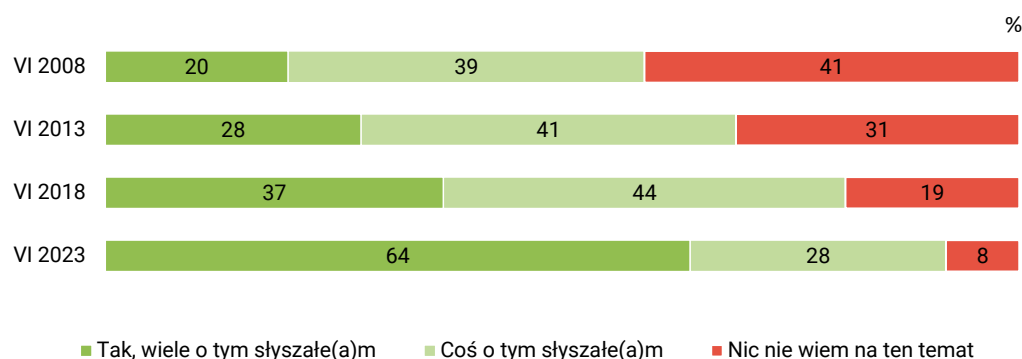
Czy, Pana(i) zdaniem, pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	VI '97	IV '99	V '00	V '01	IX '02	VII '03	V '04	XII '04	VI '05	V '06	VI '07	VI '08	VI '13	VII '13	VI '18	VI '23
	w procentach															
– możliwe	58	57	67	64	73	63	60	81	74	77	79	75	63	64	64	78
– niemożliwe	39	40	32	35	25	37	35	14	22	18	10	13	21	19	21	14
Trudno powiedzieć	3	3	1	1	2	0	5	5	4	5	11	12	16	17	15	8

W możliwość pojednania wierzą nieco częściej osoby lepiej wykształcone (82% wśród badanych z wykształceniem wyższym wobec 72% z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym) i lepiej oceniające swoje warunki materialne (82% wśród oceniających je jako dobre wobec 65% oceniających je jako złe) – zob. tabelę aneksową 3.

PAMIĘĆ O ZBRODNI WOŁYŃSKIEJ

Odsetek Polaków, którzy słyszeli o rzezi wołyńskiej szybko rośnie – jeszcze piętnaście lat temu słyszała o niej nieco ponad połowa badanych (59%), a obecnie jest to niemal całe społeczeństwo (92%). Nawet jeśli aktualny wynik porównamy do tego sprzed pięciu lat, mamy do czynienia z wyraźnym, 11-punktowym wzrostem. Zwraca też uwagę niemal 30-punktowy wzrost odsetka badanych deklarujących, że o zbrodniach wołyńskich słyszeli wiele (z 37% w 2018 roku do 64% obecnie). Ten gwałtowny skok ma zapewne związek ze zwiększoną obecnością Ukraińców w Polsce, która przyczyniła się do częstszego poruszania w polskiej debacie publicznej tematów dotyczących Ukrainy.

RYS. 5. Czy słyszał(a) Pan(i) o zbrodniach, jakie miały miejsce w roku 1943 na Wołyniu?

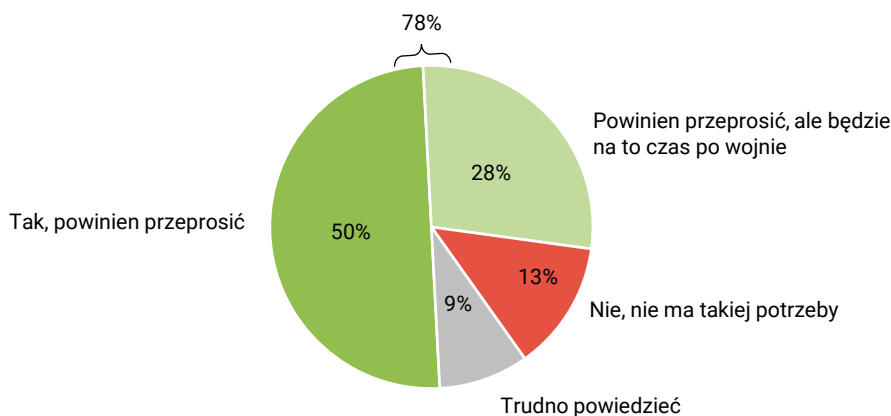

Pogłębioną wiedzę o rzezi wołyńskiej – wedle swoich deklaracji – częściej posiadają mężczyźni (70% wobec 59% wśród kobiet), starsi badani (77% w najstarszej grupie wobec 45% w najmłodszej), mieszkańcy największych miast (79% wobec 57% na wsi), a także badani z wyższym wykształceniem (75% wobec 60% wśród badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym) – zob. tabelę aneksową 4.

Na koniec postanowiliśmy poruszyć przewijający się w polskiej debacie temat ewentualnych przeprosin za zbrodnie wołyńskie, jakie miałyby wygłosić prezydent Wołodymyr Zełenski w imieniu swojego narodu w 80. rocznicę tych wydarzeń. O takie przeprosiny apelował niedawno rzecznik polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Łukasz Jasina, co spotkało się z mieszanymi reakcjami po stronie ukraińskiej³. Co na temat takiego gestu sądzą Polacy? Okazuje się, że aż połowa badanych (50%) uważa, że byłby on wskazany. Kolejne 28% zakłada, że Zełenski powinien przeprosić, ale będzie na to czas po wojnie. Łącznie daje to zdecydowaną większość Polaków (78%) oczekujących na przeprosiny ze strony głowy państwa ukraińskiego. Tylko 13% pytanych uznało, że przeprosiny takie nie są potrzebne, a 9% nie miało na ten temat zdania.

³ Zob. <https://oko.press/ukraincy-wolyn-przeprosiny-bilewicz>

RYS. 6. Czy uważa Pan(i), że w związku ze zbliżającą się 80. rocznicą rzezi wołyńskiej prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski powinien oficjalnie przeprosić w imieniu swojego narodu za dokonane wówczas zbrodnie?

Przekonanie, że prezydent Zełenski powinien wygłosić przeprosiny w 80. rocznicę rzezi wołyńskiej, jest częstsze wśród starszych badanych (60% w grupie najstarszej wobec 42% w grupie najmłodszej), gorzej wykształconych (55% w grupie respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym wobec 42% z wykształceniem wyższym), a także częściej biorących udział w praktykach religijnych (64% wśród uczestniczących w nich kilka razy w tygodniu wobec 38% wśród w ogóle niepraktykujących) – zob. tabelę aneksową 5.

Obecnie ponad dwukrotnie częściej niż pięć lat temu Polacy dobrze oceniają relacje polsko-ukraińskie. Choć wciąż dominuje przekonanie, że wspólna historia raczej dzieli Ukraińców i Polaków, to zdecydowana większość badanych uważa, że pojednanie między naszymi narodami jest możliwe. Przy tym wiedza o wydarzeniach na Wołyniu w 1943 roku szybko rozprzestrzenia się w polskim społeczeństwie w ostatnich latach, a zdecydowana większość Polaków uważa, że prezydent Ukrainy powinien w imieniu swojego narodu przeprosić za dokonane wówczas zbrodnie.

Opracował

Jonathan Scovil

TABELA 1

		Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-ukraińskie?				Liczba osób
		Dobrze	Ani dobrze, ani źle	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		64	27	4	4	1047
Płeć	Mężczyźni	64	28	5	3	494
	Kobiety	64	27	3	5	553
Wiek	18–24 lata	66	28	5	1	99
	25–34	67	26	5	2	163
	35–44	59	31	5	5	203
	45–54	71	22	3	4	166
	55–64	62	32	2	3	165
	65 lat i więcej	63	25	5	7	251
Miejsce zamieszkania	Wieś	61	31	4	5	430
	Miasto do 19 999	63	30	5	2	148
	20 000 – 99 999	63	25	5	7	240
	100 000 – 499 999	73	23	1	2	131
	500 000 i więcej mieszk.	73	20	7		97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	59	29	1	11	159
	Zasadnicze zawodowe	60	30	5	4	237
	Średnie	63	30	5	3	368
	Wyższe	73	21	4	2	282
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	75	18	5	1	146
	Średni personel, technicy	53	38	7	1	50
	Pracownicy adm.-biurowi	63	27	4	6	77
	Pracownicy usług	69	27		4	76
	Robotnicy wykwalifikowani	54	37	6	3	102
	Robotnicy niewykwalifik.	42	39	7	11	28
	Rolnicy	56	39	3	2	42
	Pracujący na własny rach.	79	16	2	3	69
	Bezrobotni	61	15	3	22	18
	Emeryci	63	26	4	6	281
	Renciści	58	37	3	2	53
	Uczniowie i studenci	72	23	4	2	43
	Zajmujący się domem i inni	68	26	4	2	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	21	4	6	129
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	32	3	2	120
	sekt. pryw. poza rolnict.	66	27	5	1	295
	prywatnym gosp. rolnym	51	37	6	6	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	51	35	3	11	106
	Od 1500 zł do 1999 zł	61	31	4	5	127
	Od 2000 zł do 2999 zł	69	26	2	4	221
	Od 3000 zł do 3999 zł	71	24	3	2	114
	4000 zł i więcej	76	18	4	2	160
	Trudno powiedzieć	64	25	5	6	142
	Odmowa odpowiedzi	55	34	7	4	177
Ocena własnych war. mater.	Źle	48	40	3	9	69
	Średnie	59	31	4	6	419
	Dobre	71	23	4	2	559
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	65	23	5	7	39
	Raz w tygodniu	66	26	4	3	357
	1–2 razy w miesiącu	62	26	6	6	157
	Kilka razy w roku	66	28	3	3	251
	W ogóle nie uczestniczy	63	29	4	4	226
Poglądy polityczne	Lewica	64	31	3	2	226
	Centrum	67	28	4	2	273
	Prawica	72	22	5	2	363
	Trudno powiedzieć	46	34	5	15	149

TABELA 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, wspólna historia Polaków i Ukraińców – różne wydarzenia z przeszłości – raczej łączą czy też dzielą oba narody?			Liczba osób
		Łączą	Dzielą	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		31	53	16	1047
Płeć	Mężczyźni	29	58	13	493
	Kobiety	34	48	18	553
Wiek	18–24 lata	36	49	15	98
	25–34	31	52	17	163
	35–44	30	56	14	203
	45–54	26	56	18	167
	55–64	36	50	14	165
	65 lat i więcej	32	53	15	251
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	52	17	431
	Miasto do 19 999	29	58	13	149
	20 000 – 99 999	29	56	15	239
	100 000 – 499 999	33	49	18	131
	500 000 i więcej mieszk.	38	50	12	96
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	45	25	159
	Zasadnicze zawodowe	32	55	13	238
	Średnie	30	55	15	369
	Wyższe	33	53	14	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	55	12	146
	Średni personel, technicy	19	70	11	50
	Pracownicy adm.-biurowi	37	42	21	77
	Pracownicy usług	38	47	15	75
	Robotnicy wykwalifikowani	22	69	9	102
	Robotnicy niewykwalifik.	38	51	11	28
	Rolnicy	29	50	21	42
	Pracujący na własny rach.	31	54	15	68
	Bezrobotni	21	64	15	18
	Emeryci	34	52	14	281
	Renciści	31	39	30	53
	Uczniowie i studenci	34	42	25	43
	Zajmujący się domem i inni	27	55	18	62
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	46	17	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	54	14	119
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	59	11	293
	prywatnym gosp. rolnym	25	52	23	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	21	59	20	106
	Od 1500 zł do 1999 zł	36	50	14	128
	Od 2000 zł do 2999 zł	35	53	12	219
	Od 3000 zł do 3999 zł	38	56	6	114
	4000 zł i więcej	31	57	12	160
	Trudno powiedzieć	32	47	21	143
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	25	51	24	177
	Złe	16	69	15	68
	Średnie	26	56	18	419
Udział w prakt. religijnych	Dobre	37	49	14	560
	Kilka razy w tygodniu	16	54	30	39
	Raz w tygodniu	35	52	14	357
	1–2 razy w miesiącu	36	47	16	157
	Kilka razy w roku	26	59	15	250
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	33	52	15	226
	Lewica	29	59	12	226
	Centrum	34	54	12	272
	Prawica	37	50	13	363
	Trudno powiedzieć	21	49	30	149

TABELA 3

		Często mówi się o potrzebie pojednania między Polakami a Ukraińcami. A czy pojednanie między Polakami a Ukraińcami jest:			Liczba osób
		Możliwe	Nieemożliwe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		78	14	8	1047
Płeć	Mężczyźni	81	13	6	494
	Kobiety	75	14	11	553
Wiek	18–24 lata	77	18	5	99
	25–34	75	16	8	163
	35–44	76	15	9	203
	45–54	82	11	7	167
	55–64	82	13	6	165
	65 lat i więcej	75	13	12	251
Miejsce zamieszkania	Wieś	76	14	9	431
	Miasto do 19 999	81	12	7	149
	20 000 – 99 999	75	15	10	240
	100 000 – 499 999	82	11	7	131
	500 000 i więcej mieszk.	80	15	5	96
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	72	13	15	159
	Zasadnicze zawodowe	76	16	8	239
	Średnie	78	14	8	369
	Wyższe	82	11	7	281
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	85	10	4	145
	Średni personel, technicy	77	17	6	50
	Pracownicy adm.-biurowi	74	9	16	77
	Pracownicy usług	77	11	12	76
	Robotnicy wykwalifikowani	72	21	6	102
	Robotnicy niewykwalifik.	73	20	7	28
	Rolnicy	78	18	4	42
	Pracujący na własny rach.	82	9	9	69
	Bezrobotni	74	12	14	18
	Emeryci	78	12	10	281
	Renciści	69	20	11	53
	Uczniowie i studenci	74	21	5	43
	Zajmujący się domem i inni	81	14	5	62
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	79	13	9	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	75	15	9	118
	sekt. prywat. poza rolnict.	80	13	7	295
	prywatnym gosp. rolnym	78	16	7	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	76	20	4	106
	Od 1500 zł do 1999 zł	71	15	13	128
	Od 2000 zł do 2999 zł	85	9	6	221
	Od 3000 zł do 3999 zł	79	16	5	114
	4000 zł i więcej	82	13	4	160
	Trudno powiedzieć	76	10	13	143
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	70	17	13	176
	Złe	65	24	12	69
	Średnie	74	14	12	420
Udział w prakt. religijnych	Dobre	82	12	6	559
	Kilka razy w tygodniu	77	19	5	39
	Raz w tygodniu	80	11	9	357
	1–2 razy w miesiącu	78	14	9	157
	Kilka razy w roku	79	15	6	251
W ogóle nie uczestniczy	75	15	10	226	
Poglądy polityczne	Lewica	82	12	6	227
	Centrum	82	12	6	273
	Prawica	80	13	7	363
	Trudno powiedzieć	64	18	18	149

TABELA 4

		Czy słyszał(a) Pan(i) o zbrodniach, jakie miały miejsce w roku 1943 na Wołyniu?				Liczba osób
		Tak, wiele o tym słyszałem(a)m	Coś o tym słyszałem(a)m	Nic nie wiem na ten temat	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		64	28	8	0	1048
Płeć	Mężczyźni	70	24	5	0	494
	Kobiety	59	31	10	0	554
Wiek	18–24 lata	45	40	15		99
	25–34	54	33	13		163
	35–44	54	37	8	1	204
	45–54	72	24	4		167
	55–64	71	22	7		165
	65 lat i więcej	77	18	5		251
Miejsce zamieszkania	Wieś	57	33	10		432
	Miasto do 19 999	69	25	6	1	149
	20 000 – 99 999	69	24	7	0	239
	100 000 – 499 999	64	30	6		131
	500 000 i więcej mieszk.	79	16	6		97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	60	24	16		159
	Zasadnicze zawodowe	59	29	11		239
	Średnie	61	33	7		368
	Wyższe	75	22	2	1	282
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	77	21	1		146
	Średni personel, technicy	76	20	4		50
	Pracownicy adm.-biurowi	58	37	4	1	77
	Pracownicy usług	45	39	16		76
	Robotnicy wykwalifikowani	63	30	5	1	102
	Robotnicy niewykwalifik.	42	44	14		28
	Rolnicy	69	25	6		43
	Pracujący na własny rach.	62	37	1		69
	Bezrobotni	56	32	11		18
	Emeryci	76	18	6		281
	Renciści	44	34	22		53
	Uczniowie i studenci	52	37	11		43
	Zajmujący się domem i inni	42	35	23		61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	28	4	2	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	61	35	3		119
	sekt. pryw. poza rolnict.	63	30	7		295
	prywatnym gosp. rolnym	71	24	5		48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	55	31	15		106
	Od 1500 zł do 1999 zł	62	28	10		128
	Od 2000 zł do 2999 zł	66	30	4		220
	Od 3000 zł do 3999 zł	78	16	5		114
	4000 zł i więcej	74	23	2	1	160
	Trudno powiedzieć	50	36	13	1	143
	Odmowa odpowiedzi	62	28	10		177
Ocena własnych war. mater.	Złe	57	36	6	2	69
	Średnie	63	29	8		420
	Dobre	67	26	8	0	560
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	10	19		39
	Raz w tygodniu	67	27	5		357
	1–2 razy w miesiącu	56	34	10		157
	Kilka razy w roku	65	28	7	0	251
	W ogóle nie uczestniczy	64	26	10		226
Poglądy polityczne	Lewica	68	24	8		227
	Centrum	60	33	7		273
	Prawica	74	23	3	0	363
	Trudno powiedzieć	48	30	21	1	148

TABELA 5

		Czy uważa Pan(i), że w związku ze zbliżającą się 80. rocznicą rzezi wołyńskiej prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski powinien oficjalnie przeprosić w imieniu swojego narodu za dokonane wówczas zbrodnie?				Liczba osób
		Tak, powinien przeprosić	Powinien przeprosić, ale będzie na to czas po wojnie	Nie, nie ma takiej potrzeby	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		50	28	13	9	1041
Płeć	Mężczyźni	49	32	12	7	492
	Kobiety	51	25	14	10	549
Wiek	18–24 lata	42	38	13	7	98
	25–34	47	21	25	8	162
	35–44	42	29	14	16	202
	45–54	46	37	11	6	166
	55–64	56	23	13	7	164
	65 lat i więcej	60	26	8	6	249
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	26	12	9	430
	Miasto do 19 999	49	24	15	12	149
	20 000 – 99 999	52	29	11	8	237
	100 000 – 499 999	43	32	19	6	130
	500 000 i więcej mieszk.	43	35	15	7	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	55	25	10	10	159
	Zasadnicze zawodowe	55	24	10	11	239
	Średnie	51	28	14	7	366
	Wyższe	42	33	17	8	278
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	38	16	4	143
	Średni personel, technicy	49	29	14	8	50
	Pracownicy adm.-biurowi	35	22	29	14	77
	Pracownicy usług	41	26	22	11	75
	Robotnicy wykwalifikowani	58	26	9	6	101
	Robotnicy niewykwalifik.	56	32	10	2	28
	Rolnicy	48	35	5	12	42
	Pracujący na własny rach.	51	27	12	9	69
	Bezrobotni	65	12	18	6	18
	Emeryci	59	24	9	7	279
	Renciści	55	25	3	17	53
	Uczniowie i studenci	36	42	16	6	43
	Zajmujący się domem i inni	39	30	16	15	62
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	36	10	10	130
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	26	24	8	116
	sekt. prywat. poza rolnict.	47	30	16	7	293
	prywatnym gosp. rolnym	56	29	4	11	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	55	18	13	13	106
	Od 1500 zł do 1999 zł	47	24	17	11	128
	Od 2000 zł do 2999 zł	53	33	8	6	219
	Od 3000 zł do 3999 zł	54	29	15	2	114
	4000 zł i więcej	45	37	13	6	160
	Trudno powiedzieć	46	24	17	13	142
	Odmowa odpowiedzi	49	26	14	12	173
Ocena własnych war. mater.	Złe	54	27	11	9	68
	Średnie	51	24	17	9	418
	Dobre	49	31	11	8	555
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	20	4	11	39
	Raz w tygodniu	56	30	7	7	355
	1–2 razy w miesiącu	53	25	14	8	155
	Kilka razy w roku	48	30	14	7	251
	W ogóle nie uczestniczy	38	27	23	12	224
Poglądy polityczne	Lewica	42	33	21	4	226
	Centrum	48	30	15	7	272
	Prawica	62	29	5	5	362
	Trudno powiedzieć	40	19	15	26	146